

Doekle Terpstra verloor greep op ijshalkeuze

De realisering van een nieuw schaatsmekka is zijn grootste droom. Doekle Terpstra wil er, als voorzitter van de KNSB, zijn meesterwerk van maken. Uit deze reconstructie blijkt dat Terpstra zijn warme schaatshart, dat altijd toebehoorde aan ijs-tempel Thialf, in één weekend wegaf aan een commerciële droom in Flevoland.

GUIDO VAN GORP EN CARL MUREAU

Doekle Terpstra (57) krijgt in 2009 het verzoek om voorzitter van de KNSB te worden. Hoofdsponsor Aegon, waarvoor hij commissaris is, schuift hem naar voren. „De KNSB was een cadeautje voor me”, zegt hij.

De geboren Witmarsumer houdt van deze sport en reed twee keer de Elfstedentocht (1985 en 1997). De sport, klein op wereldschaal maar groot in Nederland, staat garant voor media-aandacht, en ook daar houdt Terpstra van.

De bond heeft in 2009 net een stevige crisis achter de rug. Terpstra ziet een kans om 'bruggen te bouwen'. Hij doet niets liever. Een ambitie maakt hij al snel kenbaar. Het verouderde Thialf moet echt een facelift krijgen. „Want we zijn nog wel het schaatsland van de wereld, maar we hebben niet meer dé schaatsal van de wereld,” zegt hij in zijn eerste jaar.

Het is duidelijk, die schaatstempel van de toekomst moet zijn meesterwerk worden als KNSB-voorzitter. 'Regisseur' Terpstra gaat aan de slag om zijn droom werkelijkheid te maken. Uit de gesprekken die met betrokkenen zijn gevoerd en uit vertrouwelijke correspondentie, zal blijken dat Terpstra doet alsof hij de touwtjes in handen houdt, maar in werkelijkheid geen enkele greep heeft op het proces. En op het moment dat de publieke opinie hem dreigt te vermorzelen, schroomt hij niet zijn eigen werkelijkheid te creëren.

Het frustrereert hem dat de Friezen zelf niet slagvaardig zijn. Ze lijken de noodzaak van vernieuwing maar niet te beseffen, terwijl in oorden als Astana, Kolomna en Inzell wel prachtige nieuwe ijsbanen verrijzen.

Op 2 november 2012 verleent hij zijn laatste lobbydienst. Hij schrijft een brief aan commissaris van de koning(in) John Jorritsma. Daarin zegt Terpstra toe 'dat de KNSB alle topsportprogramma's in Thialf bestendigt en daar waar mogelijk uitbreidt'. Friesland zal zich sindsdien aan deze handtekening van zijn Doekle vastklampen, omdat het er uit opmaakt dat Heerenveen het schaatswalhalla zal blijven. Wat er ook gebeurt.

Dit commitment leidt ertoe dat provinciale staten op 19 december besluiten €50 miljoen uit te trekken voor een nieuw Thialf. Er is €106 miljoen nodig. De rest hopen de Friezen los te peuteren bij bedrijven én de minister van Sport.

Terpstra is een rasbestuurder. Altijd druk, veel rapporten, veel vergaderen en besluiten. Hij is lang niet altijd van elk detail op de hoogte van de materie waarover hij beslist, zo weet zijn omgeving. Blindelings vertrouwt hij op zijn ervaring, instinct én door hem zelf aangestelde mensen.

Bij de KNSB zijn dat de directeuren Paul Sanders en Arie Koops, pragmatici zonder hevige liefde voor Thialf. Die zien dat, terwijl Friesland zes jaar lang treuzelt, er zich in Almere en Zoetermeer initiatieven ontplooi-

voor schitterende schaatspaleizen. Het is dan eind 2012.

Op het ministerie van VWS worden ze horendol van geldvragende Friezen. Een ambtenaar op het ministerie van Sport heeft een lumineus idee: laten we er een wedstrijdje van maken! KNSB en NOC-NSF omarmen op 10 november de ambtelijke ingeving. Ze schrijven een tender uit, een aanbesteding. „Dat was een dolksteek in onze rug,” zegt Eelco Derks, directeur van Thialf.

In de weken die volgen wordt gedruwd en getrokken, gemopperd en gemasseerd, gedreigd en geslikt, tot dat alle partijen het eens zijn over de spelregels. Ook Friesland gaat door de bocht, mede onder druk van Terpstra, die deze impopulaire boodschap met verve verkondigt. „Ik heb gezegd: als je zo overtuigd bent van je eigen plannen, doe dan gewoon mee!” Terpstra vindt de tender logisch, gezien de concurrentie. Hij waarschuwt Friesland wel. „Let op uw zaak.”

De hoofdlijnen van de tender zijn Terpstra gesouffleerd door Koops en Sanders, op wie hij altijd vertrouwt. Voor de details moet je niet bij Terpstra zijn. Maar daarin schuilt nu net het gevaar.

En dat terwijl hij opdracht geeft voor, zoals hij het later zelf omschrijft, 'misschien wel het belangrijkste besluit voor de toekomst van schaatsend Nederland'. Spoedig zal blijken dat Terpstra amper heeft besef waarvoor hij zijn handtekening heeft gezet. Met zijn ondertekening gaat hij akkoord met procedure en

voorwaarden. Het pinksterweekend rond 18 mei wordt cruciaal. Op vrijdag 17 mei valt hij bijkans van zijn campingstoel in het Zeeuwse Vrouwenpolder. In de mailbox van zijn laptop ploft het rapport 'Schaatsaccommodatie voor de topsport' van de beoordelingscommissie. Almere komt als beste uit de bus.

Pas bij lezing beseft hij dat hij geen enkele greep had op het proces. In een mail aan zijn directie somt hij op: „(...) hobbel achter de feiten aan (...), directie buiten bestuurlijk mandaat gehandeld (...) niet met hem afgestemd (...) had op de hoogte gehouden willen worden (...)” Hoe moet hij de Friezen de keuze uitleggen?

Terugkijkend stelt Terpstra dat hij niet alles overzag toen zijn handtekening onder de tender zette. „Ik kon op dat moment niet beoordelen wat tot in finale zin de consequenties waren.” Behalve dat hij de gevolgen niet overzag, wist hij ook niet waarvoor hij precies zijn handtekening zette. Bijvoorbeeld dat de winnende ijsbaan belangrijke wedstrijden zou krijgen. Evenmin liet hij zich destijds informeren door de commissie, noch kreeg hij de bidboeken, de voorstellen, van Almere, Zoetermeer en Heerenveen. Bovendien liet hij na zijn eigen bestuur bij te praten.

Na het lezen van het rapport zoekt hij direct de confrontatie met Sanders en Koops. „Ik weet echt niet meer hoe ik dit moet verdedigen,” mailt hij beiden op 18 mei. „Ik heb het gevoel dat ik

Hij stippelt een strategie uit die de verwachte publieke woede in Friesland moet temperen

FOTO ANP

stevig achter de feiten aanhobbel. Ik probeer het bij voortduring voor jullie op te nemen, maar het is af en toe wel verduvelend lastig.”

Terpstra toont zich teleurgesteld in zijn vertrouwelingen. Hij verwacht bij een keuze voor Almere verzet vanuit zijn bestuur, dat zeer Fries getint is. Hij zinspeelt zelfs op zijn eigen vertrek. „Ik ga geen crisis met jullie organiseren, jullie zijn voor de KNSB te belangrijk. Wellicht dat ik zelf stop, ik wil niet bij voortduring in dit soort gedoe terecht komen.”

Maar in zwaar weer komt de strijder in Terpstra boven. Hij volgt de beoordelingscommissie in het advies met de keuze voor Almere, blijkt uit mails en contacten rond de commissie. Terpstra beseft dat dit tot woede in Friesland zal leiden en buigt zich over de vraag hoe hij het bestuur moet meekrijgen. Hij schrijft het bestuur 'mee te nemen' in het 'zorgvuldige proces' dat heeft geleid tot een keuze voor Almere. En hij stippelt een strategie uit die verwachte publieke woede in Friesland moet temperen. „En wees gerust, ik ga jullie afdekken, tenzij het echt niet anders kan”, meldt hij Sanders en Koops en spreekt over 'het schip dat in veilige haven' moet worden gebracht. Hij stelt: „Grootste punt van zorg is de positie van het bestuur.”

Indertijd, want dat bestuur is ontvredeven over zijn voorzitter. Uit de mails blijkt dat hij bij het

bestuur zijn directeuren met een verdraaiing van de feiten uit de wind heeft weten te houden. Beiden hadden toezeggingen gedaan over wedstrijden voor de winnende ijsbaal zonder daar het bestuur in te kennen. Ook Terpstra niet. Maar voor zijn bestuur doet de voorzitter voorkomen dat hij van de hoed en de rand wist, terwijl dat niet zo was.

Op 20 mei, tweede pinksterdag, ziet de wereld er plots heel anders uit. Het adviesrapport lekt uit via de NOS. Friesland ontploft. Terpstra wordt uit-gemaakt voor 'nepfries'.

Zijn reputatie als topbestuurder staat op het spel. Op 21 mei verlaat hij zijn achter de schermen gemaakte keuze voor Almere en maakt publiek dat hij later een besluit zal nemen. Want 'zorgvuldigheid' is gewenst en hij wil geen 'luchtkastelen'. Hij kondigt een extra financieel onderzoek aan. De draai van Doekle is compleet. Hiermee geconfronteerd zegt Terpstra: „Dat is dan jullie conclusie. Dit is mijn verhaal. Punt.”

Maar Terpstra, bedreven in crisismanagement, krijgt een paar maanden later alsnog de deksel op de neus. Almere pikt de draai van Terpstra niet en stapt naar de rechter. Op 26 juli krijgt Almere alsnog zijn voorlopige gunning.

Woensdag legt Terpstra in Utrecht verantwoording af aan de KNSB-ledenraad. De avond ervoor aan de hoofden van de schaatsgewesten. Hij is vastberaden om aan te blijven. „Voorzitter ben je bij mooi weer, maar ook in zwaar weer.”

